

partii naleraq

UKA 2015/105-01

04.11.2015

Nuna tamakkerlugu ikiaroorntoq hash-ip akiorniarneqarnissaa pillugu iliuusisamik pilersaarummik UKA 2016-imi Naalakkersuisut saqqummiussaqaqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasorta, Mimi Karlsen, Inuit Ataqtigiiit)

Inatsisartunut ilaasortap Mimi Karlsen-ip nuna tamakkerlugu ikiaroorntoq hash-ip akiorniarneqarnissaa pillugu iliuusisamik pilersaarummik UKA 2016-imi Naalakkersuisut saqqummiussaqaqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuutaanut Partii Naleqqamiit imannak oqaaseqaateqassuugut:

Soorlu immikkoortoq 110-imi oqaaseqarnitsinni oqaatigigipput; suliassaqarfik inatsiseqartitsinikkut sulisoqarnikkullu danskit suli tamakkiisumik akisussaaffingaat. Kisianni soorunami taamaakkaluortoq kalaallit nunatsinni ikiaroorntumik ajornartorsiuteqarneq annertungaarmat tamatta akisussaassuseqartumik iliuuseqarnerunissarput pisariaqaleralluttuinnartoq arajutsisimaneqanngitsoq. Soorlu aamma qanittukut ilinniarfiit ilaanni ikiaroorntumik ajornartorsiuteqarneq tusagassiuutitigut sammineqangaatsiartoq.

Kisianni taama oqareerluta uatsinnut aperisariaqarpugut, sooruna inuiaqatigiinni ajornartorsiutivut taama angitigisut ? inuiaqatigiinni ingerlaaserput pitsaviusimangilaq. Tamanna aamma pingaartumik qineqqusaarnermi kingullermi partiit tamatta qineqqusaarutingaarput, tassa pissutsinik allannguinnissaq.

Kisianni tassa maannamut killippugut suli pissutsinik iluarsisariaqartunik allannguinnissamut annerusumik alloriartoqanngilaq. Aningaasanut inatsisissatut siunnersuut takuinnarsinnaavarput, tassani kikkut suli annerusumik artorsinniarneqarpat ? tassa inuit pissakinnerit, suliffissaaleqisut, ilinniagaqarsimangitsut, taakkuungajuttarpullu, inigisaminniit anisitaanissamut ulorianartorsiornerpaajusut, imigassamut ikiaroorntumullu aamma nakkaassinnaanermut qaninnerpaajusartut.

Allaammi misissuinerit takutippaat meeqqanut ukiukitsunut allaat ikiaroonartumik atuisuulereersimangikkunik misiliisareersimasut. Aammalu tarnimikkut nappaateqalertartut (hashpsykose) inuusussiartortut.

Taamaammat miserratiginagu oqaatigisariaqarpoq, ikiaroonartuq nunarput tamakkerlugu atornerlunneqarpoq.

Tassami aamma nalunaarusiami MIO-p meeqqat inuusuttullu pillugit ilisimasai 2004-imiit 2014-imut misissuisimaneraniit ilaatigut imannak allaaserinnittoqarpoq:

“ Ukiuni kingulliunerusuni missisorneqarsimavoq inuusuttut hash-mik naamaarnermillu ikiarootarnerisut. Hashimik atuneq annertuvoq, naak inerteqqutaagaluartoq. Hash ikiarooniutaavoq sivisuumik atorlugu qaratsakkut ajoquteqalersitsisinnaasoq, aammalu hashpsykoseqalersitsisinnaasoq sivisuumik sivikitsumilluunniit atuinikkut. Arrorsaatinik naamaarneq piffissaq sivisunerusiq ingerlanerani qaratsakkut ajoquteqalersitsisinnaavoq.....inuusuttut apersorneqartut tallimararterutaat hashimik imaluunniit naamaarnermik misiliisimapput.... 16-17-inik ukiullit 19 %-ii hashimik misiliisimapput, 16-inillu ukiullit 25 %-iisa naamaarneq misilissimallugu..misissuinerit tamarmik takutippaat inuusuttut ukioqarnerujartortillugit hashimik imaluunniit naamaarnermik misiliisimasut amerleriartartut...aamma erserpoq inooqatigiit akornanni naligiinngissuseq inuusuttut naamaarnermik misiliisarnerannut atasartoq, inuusuttut naamaartartut ilaquuttaminnik pissakinnerpaasutut naliliisut amerlanerummata. Aammattaaq inuusuttut minnerpaamik ataasiarlutik hashimik pujortartarnerat aamma naamaartarnerat, angajoqqaavisa imigassartornermik hashimillu atuisarnerannut erserqqissumik attaveqarnerat takuneqarsinnaavoq, tassami inuusuttut hashimik pujortartartut imaluunniit naamaartartut marloriaammik amerlassuseqarmata angajoqqaavi imigassamik hashimilluunniit atornerluisuuppata”.

Misissuisimanermi meeqqat pineqartut (anaanaallu) Kalaallit Nunaannit meeqqat 0-14-inik ukiullit tamarmik makitsiffigineqarneratigut nassarineqarput. Meeqqat Kalaallit Nunaanni najugallit 1.288-it makinneqarput. Meeqqat 1.160-it misissuinerimi peqataapput, akissutit procenteralugu 90 %. Apersorneqartut 84 %-ii illoqarfinni najugaqarput, 16 % ilu nunaqarfinni.

Qanittukkut tusagassiuutitigut aamma sammineqarpoq inuit tarnimikkut nappaateqalertartut inuusussiartortut, aammalu inuit taama nappaateqalertartut amerleriartortut allaat taama nappaateqalersimasunut inissiisarfik maani Nuummiittoq ulikkaartuaannalersimasoq.

Soorunami Partii Naleqqamiit nalunngilarput, inuit tarnimikkut nappaateqalertartut tamarmik ikiaroonartunik aanngajaarniutinilluunniit atuisuunngitsut, kisianni ajorarluartumik ukiuni

kingullerni miserratisaanngitsunik ikiaroonartunik pissuteqartunik (hash-psykose)-qalertartut takussaasalersimanagerat arajutsisimaneeruppoq.

Taamaammat pingaartunik ilinniartoqarfinni, suliffeqarfinnilu ikiaroonartunik atuinnginnissaq naqissuserniarlugu iliuusissamik pilersaarusiornissaq Partii Naleqqamiit taperserparput.

Naammi qinikkat tamarmik ikiarooniutunik inerteqqutaasunik atuisimanginnerat uppersarniarlugu naalackersuisooqatigiit isumaqatigiissutiminni misissuisoqarnissaannik anguniagaat ?

Naalackersuisooqatigiinissamummi isumaqatigiissummi imannak allaqqasoqarpoq:

“Partiit tamarmik isumaqatigiissutigisaattut qinigaasinnaanermut naliginnaasunik piunasaqaatit nalilersuisarnerillu saniatigut, Inatsisartunut Naalackersuisunullu qinikkat tamarmik ikiarooniutunik inerteqqutaasunik atuisimanginnerat uppersarniarlugu misissuisoqartassaaq”.

Naak tamakku piunasaqaatit, qaqugu quiartortinneqassuugut ? imaluunniit qaqugu misissortikkiartussuugut ?

Taama oqaaseqarluta siunnersuutip aappassanneerreqannginnerani ataatsimiititaliami susassaqartumi suliarineqarnissaa inassutingaarput.

Anthon Frederiksen